

§. III.

De Effectu Reconventionis.

Reconventio, si propria sit, operatur ex parte actoris, ut assumat personam rei, teneaturque Judicem conventionis in Reconventionem agnoscere per textus saepe citatos in *l. qui non 22. ff. de Judic. & l. cum Papinianus 14. Cod. de Sentent. & interlocut.* Ex parte Judicis efficit processum simultaneum, ut nempe causam utramque, conventionis & Reconventionis, simul & semel discutere teneatur; eò servatò discrimine, quòd, sicut petitio naturà præcedit responsum, sic etiam causa conventionis quoad ordinem cognoscendi præcedat causam Reconventionis. Textus appositus in *cap. cum dilectus 2. §. nos autem de 720. d. Cognit. Gletle cit. l. n. 22. & 23.* ubi limitationem ponit, ac, si de una tantum causa liquet, vel una tantum celerem expeditionem desideret, admitrit, ut illa, seposita in tempus aliud alterà, sola discutatur, & terminetur. Consentit post Marantam Hannold

de *J. & J. tom. 5. tract. 1. n. 350.* Ex parte actoris causam communionem privilegiorum inducit, ita ut causa Reconventionis v. g. privilegiorum de non appellando participet, si actor in causa conventionis idem impetaverit. *cap. prudeniam 2. de Musis petit. Gonzalez ibid. num. 2.*

Reconventio impropria id solum præstat, ut Jurisdicção Judicis, alioquin incompetentis, ad cognoscendam Reconventionis causam prorogata censeatur. Textus in *cap. dispendia 3. §. reus quoque de Rescript. in 6.* ubi conceditur, quòd reus, durante eodem judicío (adòque quòcumque ante sententiam tempore) possit actorem reconvenire; nec aliquid de processu simultaneo dicitur, utpote qui difficulter observari possit, quando jam factum est initium causæ conventionis tractandæ. Gonzalez ad *cap. ex literis 1. de Musis petit. n. 7. Gletle d. p. 2. paud. q. 2. n. 7. & 25.*

CAPUT IV.

De Interventione.

Post citationem Rei, vel litem jam ceptam, subinde tertius quispiam intervenit, suà interesse, credens, ut liti particeps reddatur. Eric itaque proficuum, de Interventione, cum aliunde nullus in Jure titulus de hac materia reperitur, nonnulla in medium proferre.

SECTIO I.

De Natura, Personis, & Judice Interventionis.

SUMMARIA.

- 1. & seq. Interventionis nomen.
- 3. Descriptio.
- 4. Supponit litem jam motam.
- 5. Non semper propriò motu.
- 6. Sed quandoque ad instantiam partis accedit.
- 7. Propterea duplex est.
- 8. Dicitur melius participatio liti quam interpositio.
- 9. Regula de personis intervenientibus.
- 10. & seq. Debent esse legales.
- 12. Ac de suo interesse docere.
- 13. & seq. Qualiter id fiat.
- 17. Potest fieri coram qualibet Ordinario.
- 18. & seq. Quin etiam coram Delegato Judicis.
- 21. & seq. Non autem coram arbitro, nisi compromittentes consentiant.

§. I.

Quid sit Interventio?

Interventio derivatur ab interveniendo; & non raro accipitur pro intercessione seu fidejussione, quà quis alienam obligationem in se recipit *l. si fidejussores 6. l. quamvis 8. §. 2. l. si mulier 32. §. 3. ff. ad SCtum Velleian.* Alias & in hypothesi vocatur oppositio per textum in *cap. veniens 38. de Testib.* quatenus, lite inter duos agitata, tertius ad suam utilitatem se opponit. Covarruv. *pract. qq. cap. 13. n. 1.*

Definitur ab Ummio ad *Process. Judic. disp. 11. ib. 1.* quòd sit liti, inter alios agitata, propriò motu facta participatio.

Dixi I. liti, inter alios agitata. Ut denotetur distinctio inter conventionem & reconventionem ex una; nec non Interventionem ex altera parte: nam conventio & reconventio ponit initium controversiæ actoris inter & reum; Interventio controversiam, auctorem inter & reum, jam inchoatam, supponit.

Dixi II. propriò motu, quasi sollicitè tertius liti jam ceptæ sine prævia citatione vel instantia partis superveniat. Sed quia interdum evenit, ut actor, juri suo non diffidens, tertium,

tertium, qui fortassis extra judicium jus aliud vel æquale in re litigiosa sibi competere jactat, ad Jus suum deducendum citari faciat: eapropter aut particula hæc omittenda, aut descriptio alternativè concipienda, quòd nempe Interventio sit participatio liti, motu proprio, vel ad instantiam actoris, facta. Brunnem. de *Processu Civ. cap. 13. n. 1.* qui conformiter huic doctrinæ duplicem statuit Interventionem, voluntariam, quà motu proprio liti quis immiscet; & necessariam, quà ad præcedentem actoris petitionem liti adesse cogitur à Judice.

Dixi III. facta participatio. Malim liquidem cum *cir. Ummio n. 2.* Interventionem dicere liti participationem, quàm cum Vultejo interpositionem appellare: nam interponere se censetur, qui se medium aut mediatorem quasi facit inter litigantes; intervenire verò judicatur & ille, qui quòlibet modò de lite participat, aut etiam utriusque litigantium, non tanquàm mediator, sed contradicitor se opponit per *cap. ut circa 4. de Elect. in 6.* ubi agitur de oppositione contra electionem, postulationem, aut aliam provisionem. Addatur *Nov. 112. cap. 1. §. unde damus &c.*

§. II.

Quis intervenire possit?

Intervenire possunt omnes, qui agendi conveniendique jus habent, vel suò vel aliò nomine, dummodò allegent specificum & singulare (ut vocamus) interesse. Ummius *10. cit. ib. 1. n. 2. & seqq.* Duo itaque requiruntur, ut quis ad Interventionem admittatur I. ut habeat agendi conveniendique facultatem: qui enim est inhabilis, ut in aliis causis flet in Judicio, est etiam inhabilis, ut causis litigijs interveniat. Vantius de *Nul. lit. tit. quis possit dicere de nullis. n. 29.* Brunnem. *1. cit. l. n. 3.* Quamquam idem Vant. n. 30. id tantum intelligat de interveniente ad agendum, non item de interveniente ad excipiendum aut defendendum; consentiente Ummio *cit. ib. 1. n. 3.* & Vultejo dissentienti respondentente.

II. ut de suo interesse doceat: etenim, ut loquitur Card. de Luca de *Judic. disp. 17. n. 1.* regula est, quòd tertius, qui non doceat de suo interesse, non debeat ad causam admitti: quoniam ille, qui nullum habet interesse, audiri non debet. Rota Rom. in *rec. p. 12. dec. 425.*

III. Qualecunque verò sit interesse, sive ratione juris in re, sive ratione juris ad rem; sive pecuniarium sit, sive aliud; sive proprium, sive cum uno ex litigantibus commune, nihil interest *l. si sustella 29. in pr. ff. de Inst. testam. l. Titia. 34. ff. Solutio marum.* Ummius *cit. l. n. 5.* Nec opus est, ut probatio sit exacta vel concludens, aut existens, sed etiam apparens sufficit, ut tradit Card. de Luca *d. l. n. 2.* & in *n. 3.* dicit, apud bene fundatos practicos imprudens reputari consilium, hujusmodi Interventionibus se opponere, atque disputationes desuper assumere: cum occasione questionis incidentis multa præjudicialia in decisionibus desuper edendis, irrepere soleant. Unde, si quis ab altero rem emptam, donatam, aut promissam petat, tertius, qui sibi rem quoque donatam, emptam, aut promissam docet, repellit nequit. Ummius *cit. n. 5.* Quin etiam, si quis semiplenè probet per unum testem, juramentum, aut præsumptionem, audiendum eum existimant Gail. *1. obs. 64. num. 4. & seq.* Trentacinq. *lib. 2. tit. de Judic. resol. 16. num. 10.* Brunnem. *cit. cap. 13. num. 6.*

§. III.

Coram quo Judice fiat Interventio?

Interventionem coram Ordinario Judice, coram quo liti principaliter agitur, fieri posse, veritatur extra dubitationem. An etiam coram Delegato fieri possit? Dubitandi ratio inde petitur, quòd stricta Judicis Delegati potestas non extendatur ad personas alias, ac quæ in rescripto sunt expressæ, quas inter tertius interveniens numerari non supponitur. Nihilominus coram Delegato quoque Interventionem fieri posse, concorditer scribunt Innocent. ad *cap. veniens 13. de Sponsalib.* Gail. *1. obs. 70. n. 2.* Ummius *cit. disp. 19. 11. ib. 2. n. 7.* Brunnem. *d. l. n. 8.* Ratio est: vel quia Interventio est causa incidens; vel quia est connexa cum principali: consentienter juxta tradita in *tract. l. cap. 4. n. 71. & cap. 6. n. 13.* ab eodem Judice, qui causam principalem examinat, examinanda. Ut

ad eò stricta Judicis Delegati potestas non obstat, quòd minùs de causà, quam tertius interveniens proponit, tanquàm incidenti vel connexa cognoscere valeat *arg. eorum, quæ dicta sunt in cap. 3. n. 57.*

De arbitro major est dubitatio, num ille tertium intervenientem admittere possit? Et licet variè super hoc distinguat Ummius *d. l. attamen, quantum colligo, non tam dixerit, an arbitri possit illum admittere, quàm potius an ille, si vocatus fuerit ab arbitro, comparere teneatur? Unde simpliciter responderi possit, quòd tertium admittere nequeat, præterquam si compromittentes ultrò consentiant: strictior enim est arbitri, quàm Judicis Delegati, potestas, ut nequidem ad causam reconventionis, alioquin de Jure connexam, extendatur per dicta in *tr. l. cap. 8. n. 93.**

SECTIO II.

De Objecto, Forma, & Effectu Interventionis.

SUMMARIUM.

23. Interventio datur in causa feudali. 24. Causa spoli. 25. Criminali. 26. Spirituali. 27. In quolibet Judicio. 28. Adeundus est Judex causa principalis. 29. & seqq. Examinatur qualiter, num post conclusionem in causa permittitur Interventio? 32. Limitatio ponitur.

33. Probandum est interesse. 34. & seq. Si quis accessorie tantum interveniat, nec est eadem omnia reus acta. 36. Item si principaliter ob jus inaequale. 37. & seq. Item si ob jus aequale sed dividuum. 39. Secus ob jus individuum. 40. Priori casu admittitur appellatio.

§. I.

In quibus Causis datur Interventio?

23. **O**bjectum Interventionis sunt causae cujuscunque generis. In specie datur Interventio I. in causis feudalibus, potestque tertius intervenire, quando agitur vel de privatione, vel de conservatione feudi per textum in tit. 46. Feud. 2. Schrader de Feud. 2. part. princ. p. 9. sect. 8. n. ult. Ummius d. th. 242. n. 8. II. In causa spoli, ubi, si spoliatus restitui petat adversus spoliantem, et possit intervenire, probare dominium, & restitutionem impedire per textum in l. bona fides 31. §. 1. ff. Depositi. Brunnean. d. cap. 13. §. 1. n. 9. III. in causa criminali, in qua

tertius potest instare, ne reus damnetur, aut bona addicantur fisco. Ummius d. n. 8. cum aliis ibidem citatis. IV. In causa spiritali, in cujus disceptatione tertium non obscure admittunt SS. Canones in cap. super 15. de Offic. Jud. Deleg. cap. veniens 38. de Testib. cap. veniens 13. de Spolis.

Porrò num causa vertatur in Judicio peritorio vel possessorio; summario, vel ordinario; primæ vel secundæ instantiæ; an referat. Ummius d. th. 2. n. 9. par enim ratio connexitatis aut incidentiæ causarum parem discussionem efflagitat.

§. II.

Qualiter institui debeat Interventio?

28. **I**nterventionis forma consistit in sequentiibus. I. adeundus est Judex, coram quo causa, propter quam tertius intervenit, ventilatur ex data in n. 19. regula, quod cause connexæ vel incidentes coram eodem Judice sint expediendæ. 29. II. observandum est tempus; ubi quidem receptum apud DD. quod tam ante, quam post litem contestatam, usque ad conclusionem in causa intervenire liceat. An verò post conclusionem in causa, id permittitur? Dubium fecit Josephus Ludovicus apud Ummium cit. disp. 11. th. 3. n. 10. Sed tamen communius placuit affirmativa, veluti legitur apud eundem Ummium, Gallium 1. obs. 70. n. 4. Brunnean. d. cap. 13. n. 10. qui etiam post sententiam Interventionem concedendæ ad impediendam executionem, veluti si pro ma-

riti debito fiat executio in bona uxoris dotalia; aut fidejussores pro debitoribus principalibus ad solutionem compellantur per textum in l. à Divo Pio 15. §. 4. ff. de Rejudic. Idque procedere non tantum, quando interveniens nescivit, litem jam motam aut finitam esse, sed etiam quando scientiam habuit; dummodò non possit argui de dolo; vel appellare velit; vel sit unus ex illis, quibus res, inter alios acta vel judicata, ex dictis in tract. I. c. 7. n. 8. & seqq. nocet, adstruunt Mevius p. 3. dec. 98. & AA. anrea citati. Quod tamen non 32 in omni interveniente, sed in eo duntaxat, de quo loquimur infra in n. 34. & seqq. ob rationem, ibi assignandam, admiserim. Videatur Covarruv. pratt. qq. cap. 13. n. 2.

III. probandum est interesse eò modò, quò 33 in n. 14. & seqq. fuit explicatum.

§. III.

Quis Effectus sit Interventionis?

34. **E**ffectus Interventionis pro intervenientium diversitate diversus est. Nam si quis intervenierit quasi accessorie, tanquam coadjuvans unum ex litigantibus, aut tanquam defensor necessarius, aut tanquam Auctor, qualis est venditor in causa evictionis, litem in eo statu, in quo causa tempore Interventionis consistit, assumere tenetur per textum in cap. ult. ut lite pend. in 6. Card. de Luca de Judic. cit. disp. 17. n. 5. proindeque nec Judicem velut suspectum, reculare; nec exce-

ptionem dilatoriam, ab uno litigante forsitan omnissam, supplere; nec libellum aut litem contestationem noviter proponere; nec alia, quò principalis non amplius permittitur, facere permittitur. Rota Rom. in reconv. p. 9. decis. 288. & dec. 346. Ummius d. th. 3. num. 11. Idem ferè est, si tertius quidem interveniat, principaliter & in re propria, sic tamen, ut uni ex colligantibus ejus opposito per consequentiam profit, veluti si Dominus jurisdictionalis pro subditis in alieno foro; vel Dominus

nus feudalis aut emphyteuticus pro vasallo aut emphyteuta interveniat: æquum enim existimat de Luca d. l. n. 7. ut, quæ hæcenus sunt gesta, in suo valore relinquuntur: ne fraudibus aperitur porta, & litigantes inanibus expensis vexentur. Sin verò tertius vel habeat jus coequalitatis cum colligantibus, uti v. g. est cohæres aut socius; vel jus colligantium infringere cupiat, uti v. g. est hæres testamentarius, volens hæredes, hæreditatem ab intestato petentes, repellere: distinguendum est, utrum jus illud sit dividuum, 38 vel individuum. Si dividuum; aut abstinere debet ab Interventione, utpote cum res, inter alios acta vel agenda, ipsi non officiat;

aut, si interveniat, acta quodammodo approbare, & sua facere censetur. de Luca d. l. n. 8. Sin verò sit individuum; tertius interveniens non cogitur stare retroactis, sed potest instaurare processum; debentque colligantes sibi imputare, quò ab initio non fecerint omnes, quos causa tangit, citari. de Luca d. l. num. 9. & 10. qui tamen in num. 12. sub aliqua circumspessione permittit cuiusque tertio jus appellandi contra sententiam & rem judicatam, etiam si tres conformes præcesserint, allegans decisionem Rotæ Romanæ. Subscribit Brunnean. ubi supra num. 13. si pro suo proprio interesse, non accessorie, sed principaliter quis interveniat.

CAPUT V.

De Contumacia.

Contingit interdum, ut citatus in termino non compareat, sed contumaciter se se absteret; idque non tantum ante, sed quandoque etiam post litem contestatam. Eò igitur casu proceditur in Contumaciam; de qua quid sit; & quomodò puniatur? in præsentia Capite, cujus materia sedem habet in Tit. XII. & XV. Libri II. Decretal. tractabitur.

SECTIO I.

De Natura, Varietate, & Excusatione Contumaciæ.

SUMMARIUM.

1. Contumacia etymon. 2. Duplex acceptio. 3. Descriptio. 4. Est peccatum inobedientia. 5. & seqq. Quò admittitur per non-comparitionem ad præviam Citationem. 11. 12. & seq. ab actore & reo. 14. Si causa excusans non sapperat. 15. Idem est, non comparere, ac, post comparitionem recedere. 16. Triplex à quibusdam; ab 17. Aliis quadruplex est Contumacia.

18. & seqq. Contumacia evidens non recipitur pro membro distincto. 21. Nec ficta. 22. Sed omnis Contumacia est vera vel presumpta. 23. Utriusque discrimen. 24. Causa à contumacia excusantes. 25. Regula quadam traditur. 26. Arbitrio Judicis determinatio causa relinquatur. 27. An quis per procuratorem teneatur comparere? Remissio.

§. I.

Quid sit Contumacia?

1. **C**ontumacia denominationem suam emittit vel à contemptu, quò Judicem videatur contemnere, qui vocatus non obtemperat; vel à timore, quò tímidos & arrogans reputetur, qui præcepto Superioris morem gerere, ac cervicem innectere dedignatur. Gonzalez in comment. ad cap. ult. §. in aliis lre lre non contest. n. 2.

2. Sumitur vel genericè vel specificè. Genericè sumpta Contumacia designat quamcunque inobedientiam, in- & extra Judicium commissam; uti si iustus satisdare, respondere, jurare, testes producere &c. non faciat. arg. t. l. ff. Si quis jus dicenti non obtemper. Hostiensis & Speculator apud P. Wællner ad tit. de Dolo & Contumacia. n. 37. Specificè sumpta de P. SCHMIEER JURISPR. CAN. CIV. TOM. II.

notat solam inobedientiam in non-comparendo admittam, &

Describitur, quò sit inobedientia, quæ post legitimam Citationem quis in Judicio non comparet, aut, factâ comparitione, sine Judicis licentia recedit. Colligitur hæc descriptio ex cap. causam 3. cap. cum dilecti 6. de Dolo & contumacia. l. contumacia 53. §. 1. ff. de Rejudic.

Dixi I. inobedientia. Est enim peccatum contra virtutem obedientiæ, quando Superioris mandatum & iustus spernitur; nec leve, sed grave judicatur in Jure arg. cap. cum in Ecclesiis 10. de Ad. & O. cap. per venerabilem 13. Qui filii sunt leg. l. un. §. ult. ff. Si quis jus dicenti &c. l. omne delictum 6. §. 2. ff. de Re militar. l. sanctus 19.